

RAHANDUSMINISTEERIUM

Kaasrahanud
Euroopa Liit

Eesti
tuleviku heaks

Euroopa Liidu eelarve 2028 – 2034

Eesti huvid ja võimalused

Päevakava:

10.00 – 10.05 Tervitussõnad

10.05 – 10.30 EL 2028-2034 eelarve ettepanek

10.30 – 12.00 Toetusfondide perspektiiv 2028+

12.00 – 13.30 Lõuna

13.30 – 14.45 Lauaarutelude 1. ring

14.45 – 15.10 Sirutuspaus

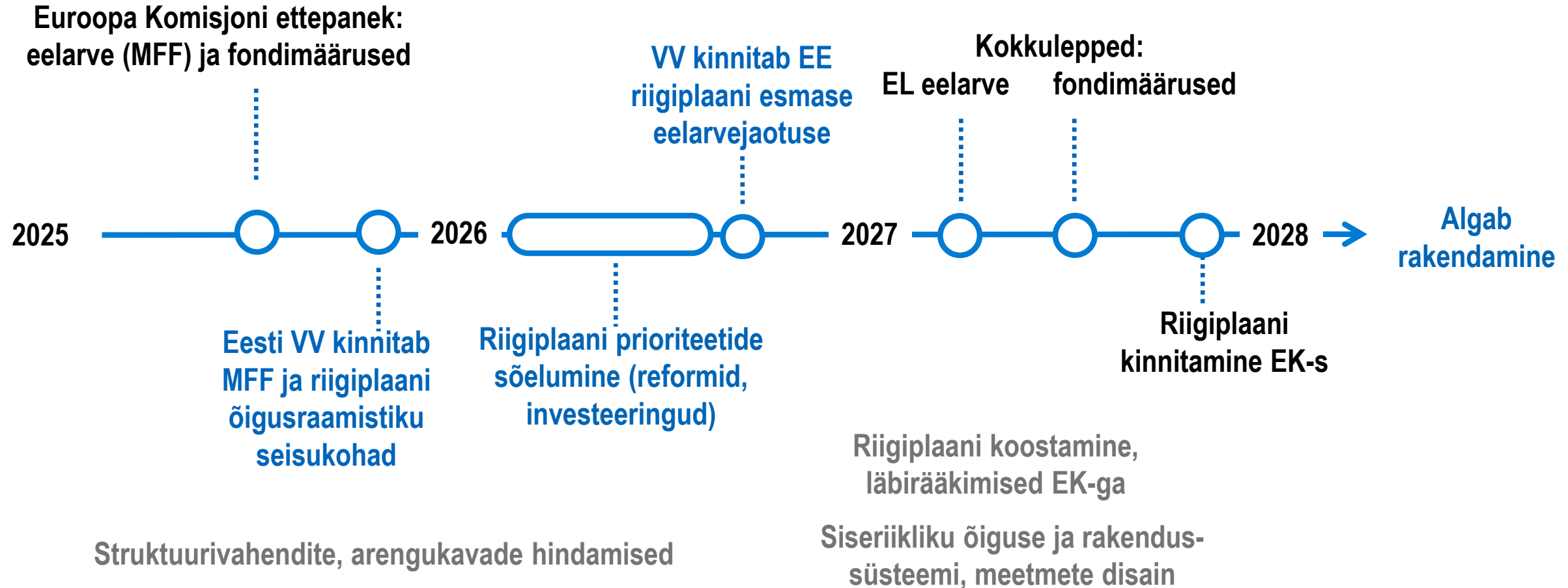
15.10 – 16.30 Lauaarutelude 2. ring

16.30 – 17.00 Kokkuvõte

2028 - 2034 rahastamisperioodi ettevalmistuse üldine ajaplaan

Läbirääkimised liikmesriikide vahel

MFF 2028-2034 maht 2000 miljardit

poliitikate vaheline rahajaotus eelarve kogusuurus, laenamine, jaotusvõti jne

TULEMUSRAAMISTIK: seire, aruandlus, horisontaalsed põhimõtted, läbipaistvus

Majanduslik, sotsiaalne, territoriaalne ühtekuuluvus, põllumajandus, maaelu areng, merendus, jõukus ja julgeolek 1000 mld

Riikide-piirkondade partnerluskavad 865 mld

Riigiplaan - maht Eestile 6,5 mld

- Haridus, tööturg, sotsiaalkaitse, tervis
- Tööstus, TAI, digi- ja rohepööre, transport, turism, piirkondlik areng
- Põllumajandus, maaelu, metsandus, kalandus, loodus, kliimameetmed
- Kriisivalmidus, kaitsetööstus, sõjaline liikuvus, küberturvalisus, taristukaitse, sisejulgeolek, piir, viisad, ränne
- Kodanikuühiskond, õigusriik ja demokraatia, meedia, avaliku halduse suutlikkus, kultuuriline mitmekesisus
- Sh Interreg kava 71,8 mln

Konkurentsivõime, jõukus julgeolek 630 mld

Euroopa Konkurentsivõime Fond 450 mld sh:

- Programm "Euroopa horisont" 175 mld
- Innovatsioonifond 41 mld (*väljaspool EL eelarvet*)

Fookused:

- Üleminek puhtale energiale ja süsinikuheite vähendamine, tervishoid ja biomajandus, digiüleminek, kaitse ja kosmos

Euroopa ühendamise rahastu 81 mld sh:

- Transport, sh sõjaline liikuvus
- Energia

Erasmus+ 40 mld

Muud: 59 mld

Nt AgoraEU, Ühtse turu programm, Euratom, Pericles jt

Globaalne Euroopa 215 mld

Arengukoostöö, ühinemiseelne abi, partnerlus, humanitaarabi, rahu ja julgeolek, makromajanduslik finantsabi

Haldus 118 mld

EL halduskulud

Liikmesriigi sisustada ja juhtida

Taotlemine voorude ja konkursside kaudu

Euroopa Komisjoni juhtida

EK, EP, EL ametkondade kulud

EL pikaajaline eelarve 2028-2034

Meelis Meigas

Rahandusministeerium

EL poliitika talituse juhataja

Läbirääkimiste korraldus

- **EL pikaajalise eelarve pakett**

- Mitmeaastase finantsraamistiku määrus
 - EL Nõukogu ja Euroopa Parlamendi ühine otsus
- EL Nõukogu omavahendite otsus
 - vajalik Euroopa Parlamendi nõusolekut ja riikide parlamentide nõusolekut, kus see on riigisiselt nõutud
- Tulemusraamistiku määrus
- Fondimäärused ehk rahastamisprogrammid

- **Euroopa Ülemkogu poliitiline otsus läbirääkimiste alusdokumendi põhjal**

- Eelarve suurus ja ülesehitus
- Omavahendite ülemmäär
- Poliitikate vaheline rahajaotus
- Laenamise võimalused
- Jaotusvõti
- Kindlasummalised sissemaksete vähendused
- Eelarve tuluallikad

Arukam, sihipärasem, suurem eelarve

- Mahult suurem: 1,98 triljonit eurot (1,26% ELi RKTst)
- Arukalt korraldatud: tulemustele suunatud, lihtsam kasusaajatele, paindlikum
- Täpsemalt sihitud prioriteetidele: keskendub EL eesmärkidele
- Taasterahastu NGEU võla tagasimakseteks kulub 0,11% RKTst ehk 168 mld
- Kasutatav eelarvemaht suureneb 1,13%-lt 1,15%-le RKTst

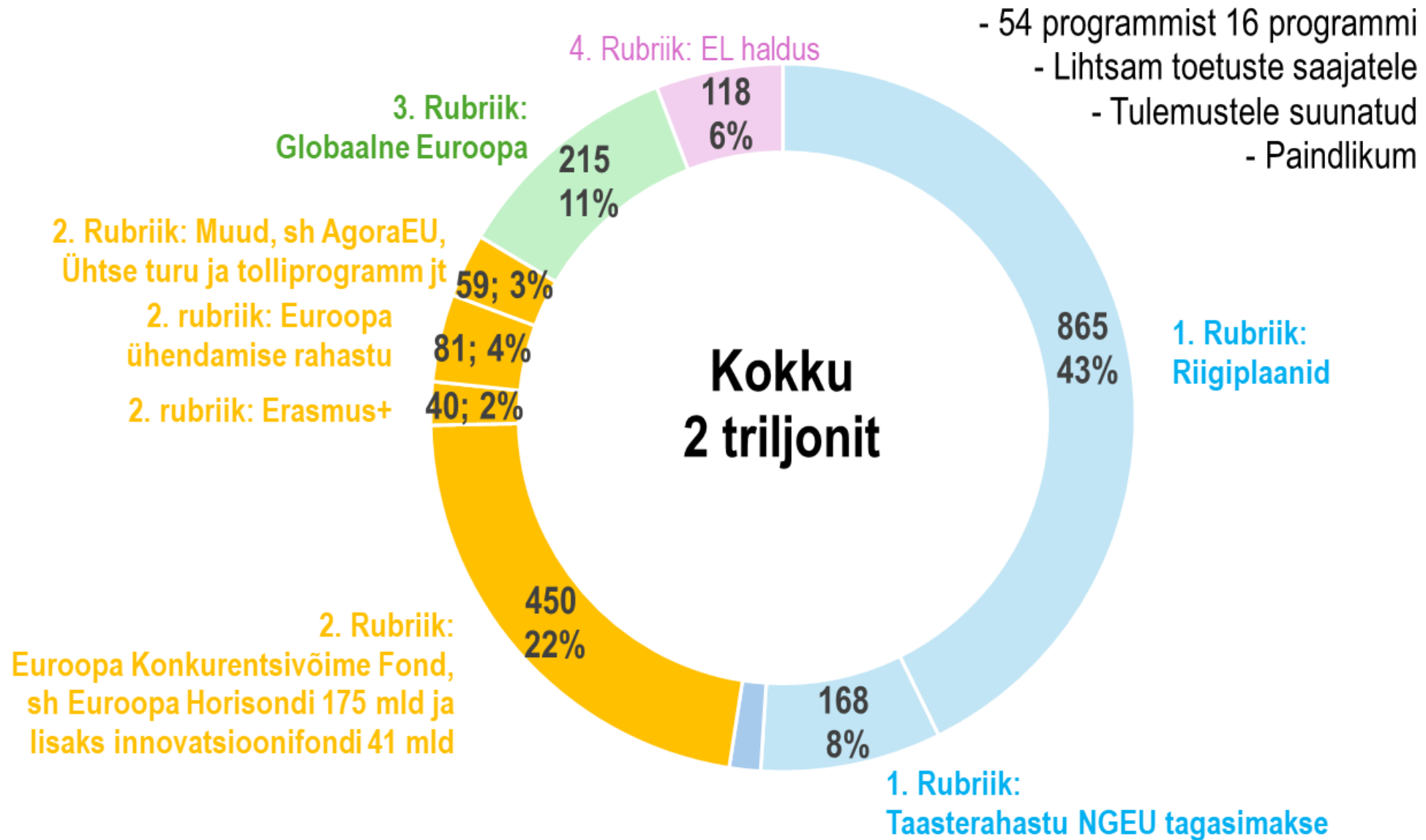
+ *Kriisimehhanism 0,25% kogurahvatulust - 350 mld*

*Väljaspool EL eelarvet
Euroopa Rahutagamisrahastu
30 mld*

Uus ELi eelarve

- Eelarve on poliitikapõhine
 - Prioriteetideks on konkurentsivõime, julgeolek, süsinikdioksiidi heitkoguste vähendamine, kestlikkus ning majanduslik, sotsiaalne ja territoriaalne ühtekuuluvus
 - Programmid moodustavad sidusa terviku ja toimivad üheskoos
- Senise 7 rubriigi asemel on 4 rubriiki
 1. Rubriik: Majanduslik, sotsiaalne ja territoriaalne ühtekuuluvus, põllumajandus, maaeluareng, merendus, jõukus ja julgeolek - 1 triljon eurot
 2. Rubriik: Konkurentsivõime, jõukus ja julgeolek - 589 mld
 3. Rubriik: Globaalne Euroopa - 215 mld
 4. Haldus - 118 mld

Rubriikide ja programmide mahud (mld €)

Euroopa kaitsekoostöö liit

Euroopa Konkurentsivõime Fond

Kerksus ja julgeolek, kaitsetööstus ja kosmosevaldkond

Riiklikud ja piirkondlikud partnerlused

Vabatahtlik võimalus kasutada riigi vahendeid kohaliku kaitsetööstuse ja sõjaväelise liikuvuse toetuseks

Euroopa ühendamise rahastu

Sõjaväeline liikuvus

Euroopa Rahutagamisrahastu

ELi toetused Eestile

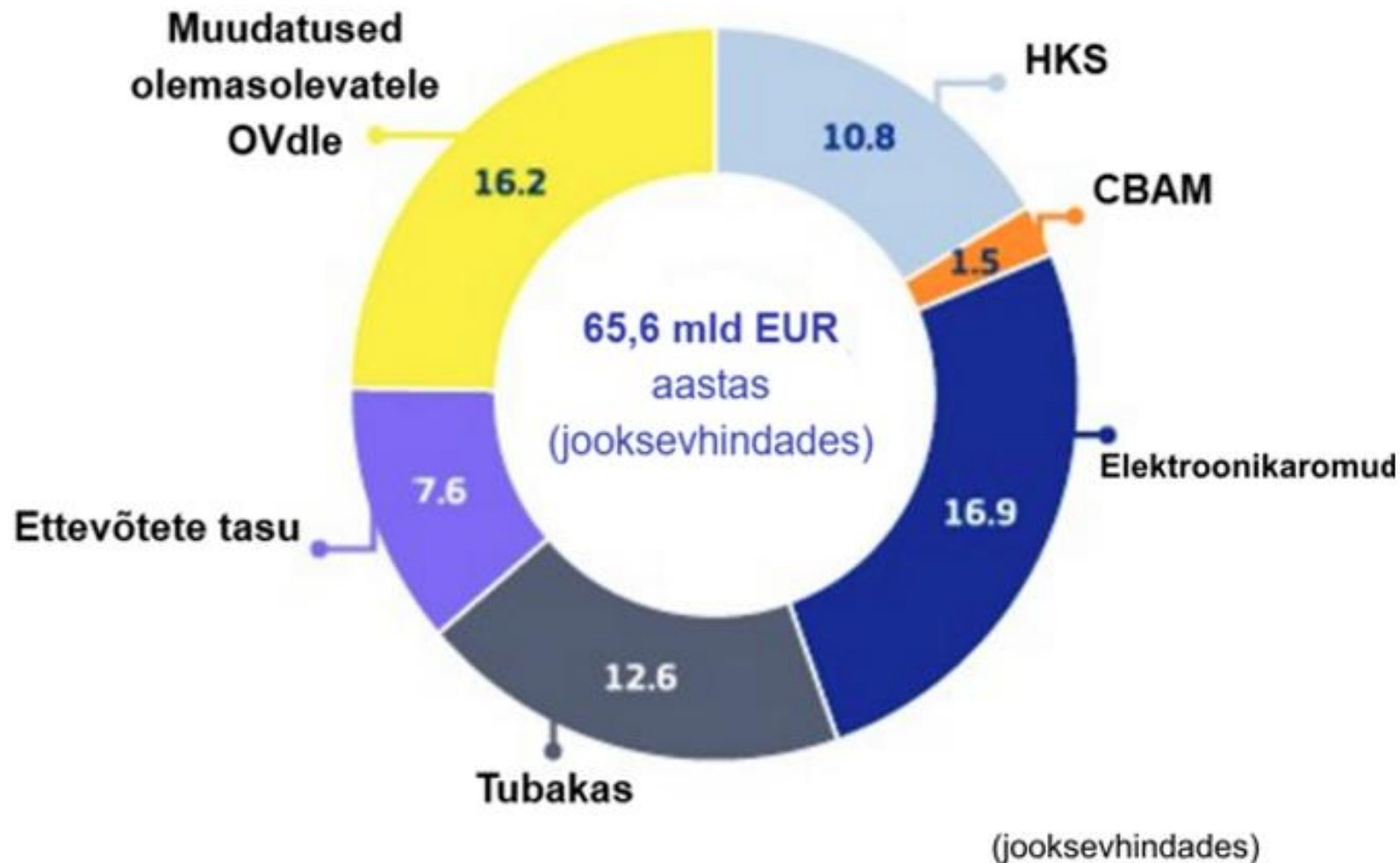
- Eesti riigiplaani maht on 6,5 mld eurot
 - 5,53 mld eurot on ühtekuuluvus- ja põllumajanduspoliitika - sama palju kui praegu
 - 0,81 mld on sisejulgeoleku rahastamiseks - 10x rohkem
 - 0,143 mld on Sotsiaalne Kliimafond
 - hoonete ja transpordi heitkogustega kauplemise tulust
- Riigiplaan on 1 mld eurot suurem kui perioodil 2021-2027
- Põllumajandustootjate otsetoetused ei suurene - ca 300 mld eurot, kuid EL riigiplaani eelarve jaotusvõtmes on põllumajanduse jõukust arvestatud
- Idapiiri riikide täiendav rahastus ainult sisejulgeoleku osas, kuid mitte sotsiaalmajanduslike negatiivsete mõjudega toimetulekuks

Eesti jaoks oluliste valdkondade eelarvemahud

- Kaitsetööstuse ja kosmosevaldkonna eelarve suureneb 5x - 130 mld eurot
- Ukraina reserv 100 mld eurot (üle eelarve ülemmäära)
- Euroopa ühendamise rahastu suureneb 2,4x - 81 mld
 - Sõjaväeline liikuvus selles suureneb 10x - 17 mld
 - Transpordivaldkonna investeeringute ja energiavaldkonna ühishuviprojektide EL toetusmäär on Eestile 75% (tavamäär 50%)

EL Nõukogu omavahendite otsus

- **RKT-põhine sissemakse jääb stabiilseks** võrreldes 2027. aastaga
- **Uute omavahendite kasutuselevõtt**
 - HKS, CBAM, elektroonikaromud, tubakaaktsiis ja suuretevõtete tasu
- **Muudatused olemasolevate omavahenditele**
 - plastpakendijäätmete sissenõudmismäär 0,8 eur/kg → 1 eur/kg
 - tollimaksude kogumiskulud 25%-lt 10%-le
 - kaotatakse 150 eur suurune de minimis
 - e-kaubanduse käitlustasu
- **Käibemaksubaasi ülempiir kaotatakse ära**
- **Ringlusse võtmata plastpakendijäätmetel põhineva omavahendi ja RKT-põhise sissemakse** kindlasummalised vähendused kaotatakse ära

Eesti seisukoht ja esialgne hinnang

- Uued ELi eelarve tuluallikaid peaksid omama lisaväärtust võrreldes RKT põhise sissemaksega ja ei suurenda vähem jõukate riikide koormust ebaproportsionaalselt võrreldes jõukamate riikidega.
- Valitsuse seisukohad 2023. aasta uute omavahendite ettepanekute kohta:
 - Ei toeta heitkogustega kauplemise tulust 30% ELi eelarvesse suunamist
 - Toetame piiril kohaldatava CO2 kohandusmehhanismil põhinevat omavahendit
- Esialgne üldine hinnang:
 - Uued omavahendid on Eesti jaoks regressiivse mõjuga
 - Tegemist on liikmesriikide eelarvetulu ümbersuunamisega, mitte uute tuluallikatega
 - Suurte üle 100 mln eurose netokäivega ettevõtete tasu võib vähendada konkurentsivõimet ja on tunduvalt keerulisem RKT-põhisest sissemaksest

Riiklikud ja piirkondlikud partnerlusavad

Merlin Sepp

Rahandusministeerium

Riigieelarve osakond, välisvahendite talituse nõunik

Riiklikud ja piirkondlikud partnerluskavad ehk riigiplaanid

- Ühtekuuluvuspoliitika (*ÜKP*), ühise põllumajanduspoliitika (*ÜPP*), kalanduspoliitika ja sisejulgeoleku fondid (**kokku 14 fondi**) **ühtse struktuuri alla**
- Euroopa prioriteetidel ning riigipõhiste soovitustel põhinevad **reformid ja investeeringud** (eelkõige)
- Seniste vahendite kohustusliku valdkondliku jaotamise reeglite asemel: vähemalt **43% kliima- ja keskkonnakulutusteks ning vähemalt 14% liidu sotsiaalseteks eesmärkideks**
- Paindlikkus rahade planeerimisel: **25% rahast jääb reservi**
- Vähem reegleid, rohkem hakkab sõltuma läbirääkimistest, **EK juhustest ja tõlgendustest**
- **Maksed tulemuspõhised** (sõltuvalt reformide vahe-eesmärkide ja sihtide täitmisest)
- Asutused, struktuurid ja rollid

Riigiplaani määruse eelnõus eesmärgid

Edendada liidu majanduslikku, sotsiaalset ja territoriaalset ühtekuuluvust, kestlikku arengut ja konkurentsivõimet, julgeolekut ja valmisolekut

Erieesmärgid:

- a) kestlik jõukus
- b) kaitsevõime ja julgeolek
- c) sotsiaalne ühtekuuluvus
- d) elukvaliteet
- e) põhiõigused, demokraatia, õigusriik ja liidu väärtused

Fondi määrused

Euroopa Sotsiaalfondi määrus

- kasutusulatus, sh sotsiaalse innovatsiooni, demograafilise ülemineku, materiaalse puuduse vastu võitlemise toetamine, partnerlus

Euroopa Regionaalarengu määrus

- kasutusulatus, sh toetus ebasoodsates olukordades olevatele piirkondadele ning linnade säästvaks arenguks; Interreg

Raamseisukohtadele (VV 09.05.24) tuginedes...

- Fondide vaheline sidusus ja sünergia
- Paindlikkus, sh kiiresti kohaneda ettenägematute ja ootamatute asjaolude ja kriisidega
- Liikmesriikide ja piirkondade eripärade ja vajadustega arvestamine
- Sõjast tulenevate geopoliitiliste riskide ja väljakutsetega arvestamine
- Tulemuspõhisus, lihtsustamine
- Halduskoormuse vähendamine
- Haldusvõimekuse toetamine (kõigil juhtimistasanditel ja partnerite jaoks)
- Õigeaegne rahastusperioodi algus
- ...

Põllumajandus-, kalandus- ja regionaalpoliitika

Tõnis Tänav

Regionaal- ja Põllumajandusministeerium
Innovatsiooni ja strateegia asekantsler

Ühise põllumajanduspoliitika (ÜPP) 2028-2034 eesmärgid

- * Põllumajandustootjate sissetulekud ja pikaajaline konkurentsivõime
- * Põllumajanduse atraktiivsus ja põlvkondade vahetus
- * Põllumajandus- ja metsandussektori roll kliimameetmetes, ökosüsteemi teenuste osutamises ning elurikkuse ja loodusvarade säilitamises
- * Kriiside ja riskidega toimetulekuvõime, tugevamad stiimulid põllumajanduses
- * Innovatsioon, juurdepääsu teadmistele ja põllumajandussektori digiüleminek
- * Töötingimuste ja elu parandamine maapiirkondades

Uus ühine põllumajanduspoliitika

- * Sissetulekutoetuste tagamine põllumeestele, kuid nende vähendamine sõltuvalt toetuse suurusest
- * Toetused suunatud rohkem sihipärasemalt – noortele ja alustavatele ning väiksematele põllumajandustootjatele, segatootjatele, keskkonnaalaste kitsendustega piirkondadele
- * Uus ja lihtsam roheline arhitektuur
- * Põlvkondade vahetuse strateegia
- * „Kõrvamärgistatud“ toetused ÜPPs ja muud võimalused riigiplaanis

Ühine kalanduspoliitika

- * Eraldiseisev kalanduspoliitikat toetav fond (EMKVF) kaotatakse.
- * Kõrvamärgistatud eelarve väheneb EL tasandil 6,1 miljardilt 2 miljardini. Liikmesriikidel on võimalus eelarvet suurendada kõrvamärgistamata eelarve või riikliku kaasrahastamise suurendamise kaudu.
- * EL-poolne rahastamine hakkab põhinema saavutatud tulemustel, mitte kuludel.
- * Kõrvamärgistatud sekkumised:
 - säästva kalapüügi ning vee-bioloogiliste ressursside taastamise ja kaitsmise, kalanduse ja vesiviljeluse energiaülemineku ning ohutuse parandamise meetmed;
 - selektiivsema kalapüügi innovatsioon ning vee-bioloogilise mitmekesisuse ja ökosüsteemide kaitsmine ja taastamine;
 - kalanduse ühise turukorralduse toetamine;
 - kaluritele ja vesiviljelustootjatele saamata jäänud tulu või lisakulude hüvitamine ning hüvitised tootjaorganisatsioonidele, kes ladustavad kalatooteid.

Interregi kava

- * Interregi ELi eelarve kokku 10 mld eurot (2021-2027 - 8 mld eurot)
- * Jätkavad kõik Eesti osalusega programmid:
 - A – **piiriülene koostöö** - Kesk-Läänemere, Eesti-Läti programmid
 - B – makropiirkonna **riikidevaheline koostöö** - Läänemere piirkonna programm
 - C – **üleeuroopaline koostöö** – ESPON, URBACT, INTERREG EUROOPA, INTERACT
- * Kaasfinantseerimise määr ei muutu – **20%**
- * **Temaatilise kontsentratsiooni nõuet enam ei ole**
- * Euroopa Komisjon kinnitab **Interregi kava** rakendusaktina **kahes etapis**:
 1. **Interregi kava üldine osa**, kus sätestatakse programmialade **geograafia, vahendite jaotus** programmide vahel, **juhtpartneri printsiip jm üldised Interregi rakendamise aspektid**
 2. Teises etapis kinnitab Euroopa Komisjon liikmesriikide esitatud **Interreg programmid**

Regionaalpoliitika

Kohustuslikud raamid (EL tase)

LEADER – jätkub ÜPP osana kogukonna juhitud arengu toetamiseks

Kestlik linnaareng – jätkub ERF/ÜF kaudu integreeritud strateegiate alusel

Puudub kõrvamärgistatud maht → võimalus luua siseriiklik sünergia

Riigi panus kohalike ja piirkondlike koostööalgatuste edendamisse peab olema piisav

Riiklikud valikud ja suunad

Idapiirialad: EL kohaselt kogu Eesti → sihitud meetmed sõltuvad riiklikest otsustest

Integreeritud territoriaalsed vahendid (piirkondlike strateegiate alusel): paindlik valdkondade kombineerimine (ettevõtlus, transport, roheüleminek, kogukonnad, teenused, eluase)

Partnerluskava: seob erinevad peatükid piirkondlike vajadustega → tugevam planeerimine linnade, maa- ja rannapiirkondade tasandil

Sünergia ja mõju

Eesmärk: tagada tasakaalustatud areng ja fondide koostoime

Tulemus: toetused loovad nähtavat muutust kohapeal

Fookus: koostöö ja mõju, mitte lihtsalt toetus

Siseturvalisuse valdkond:

varjupaik, ränne, piir,
viisapoliitika,
raske ja organiseeritud
kuritegevuse vastane võitlus,
õiguskaitseasutuste koostöö

Tairi Pallas

Siseministerium

välisvahendite osakonna juhataja

Varjupaiga-, rände ja integratsiooni valdkonna toetus

4 peamist eesmärki:

1

Euroopa ühine varjupaigasüsteem

Tugevdada ja arendada kõiki süsteemi aspekte

2

Ebaseaduslike rändajate tagasisaatmine ja reintegratsioon päritoluriigis

Tulemuslik tagasisaatmine ning võitlus ebaseadusliku rände vastu

3

Kolmandate riikide kodanike seaduslik ränne, varajane integratsioon ja sotsiaalne kaasamine

Tugevdada seaduslikku rännet ja varajast integreerumist

4

Solidaarsus teiste liikmesriikidega

Tagada vastutuse õiglane jagamine liikmesriikide vahel

Toetust rakendatakse riigisiselt :

- riiklikus ja piirkondlikus partnerluskavas sätestatud reformide ning investeeringute kohaselt
- vastavalt tulemusraamistiku määrusele

Schengeni ala, Euroopa integreeritud piirihalduse ja ühise viisapoliitika valdkonna toetus

3 peamist eesmärki:

1

Schengeni raamistiku rakendamine ja arendamine

sh sisepiirideta Schengeni ala juhtimise, terviklikkuse ja turvalisuse tugevdamine

2

Integreeritud piirihaldus EL-i välispiiridel ...

... kasutades uuenduslike meetodeid ja tehnoloogilisi lähendusi

3

EL ühine viisapoliitika

Toetada ühtlustatud lähenemisviisi viisade õigeaegseks väljaandmiseks, seaduslikuks reisimiseks ning rände- ja julgeolekuriskide ennetamiseks

Toetust rakendatakse riigisiselt :

- riiklikus ja piirkondlikus partnerluskavas sätestatud reformide ning investeeringute kohaselt
- vastavalt tulemusraamistiku määrusele

Sisejulgeoleku valdkonna toetus

4 peamist eesmärki:

1

Suurendada võimekust ennetada ja tõkestada rasket ja organiseeritud kuritegevust ning kaitsta kodanikke rünnakute eest

Nii internetis kui väljaspool kasutades uuenduslikke meetodeid ja tehnoloogiad

2

Tugevdada liikmesriikide vastupanuvõimet julgeolekuohtudele

sh ohjata julgeolekuga soetud intsidente, riske ja kriise koostalitlusvõimeliste sidesüsteemide abil

3

Teabevahetuse parandamine

Riigi ja EL-i asutuste, kolmandate riikide, rahvusvaheliste organisatsioonide ja eraõiguslike juriidiliste isikute vahel

4

Õiguskaitsealane operatiivkoostöö

Eelk. p 1 nimetatud valdkondades sh ühisoperatsioonid

Toetust rakendatakse riigisiselt :

- riiklikus ja piirkondlikus partnerluskavas sätestatud reformide ning investeeringute kohaselt
- vastavalt tulemusraamistiku määrusele

Euroopa konkurentsivõime fond

Silver Tammik

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium

Euroopa Liidu ja rahvusvahelise koostöö osakonna juhataja

Konkurentsivõime Fondi eesmärk

- Suurendada EL konkurentsivõimet
- Soodustada investeringuid
- Luua tugevam tööstusbaas
- Hoogustada innovatsiooni
- Kindlustada tarneaahelaid
- Integreeritum ühtne turg
- Julgeolek

The current offer of EU funds does not provide **large-scale, seamless funding support** to address market failures, lacking **flexibility** to respond to evolving needs. It is also **insufficiently linked** with other sources of public and private funding, which themselves are very fragmented. (...) There is a financing and investment gap in the latter stages of innovation, development and scaling up of companies, in strategic sectors essential for supporting the competitiveness of the EU economy, including the “**valley of death**” **scaling-up problem**

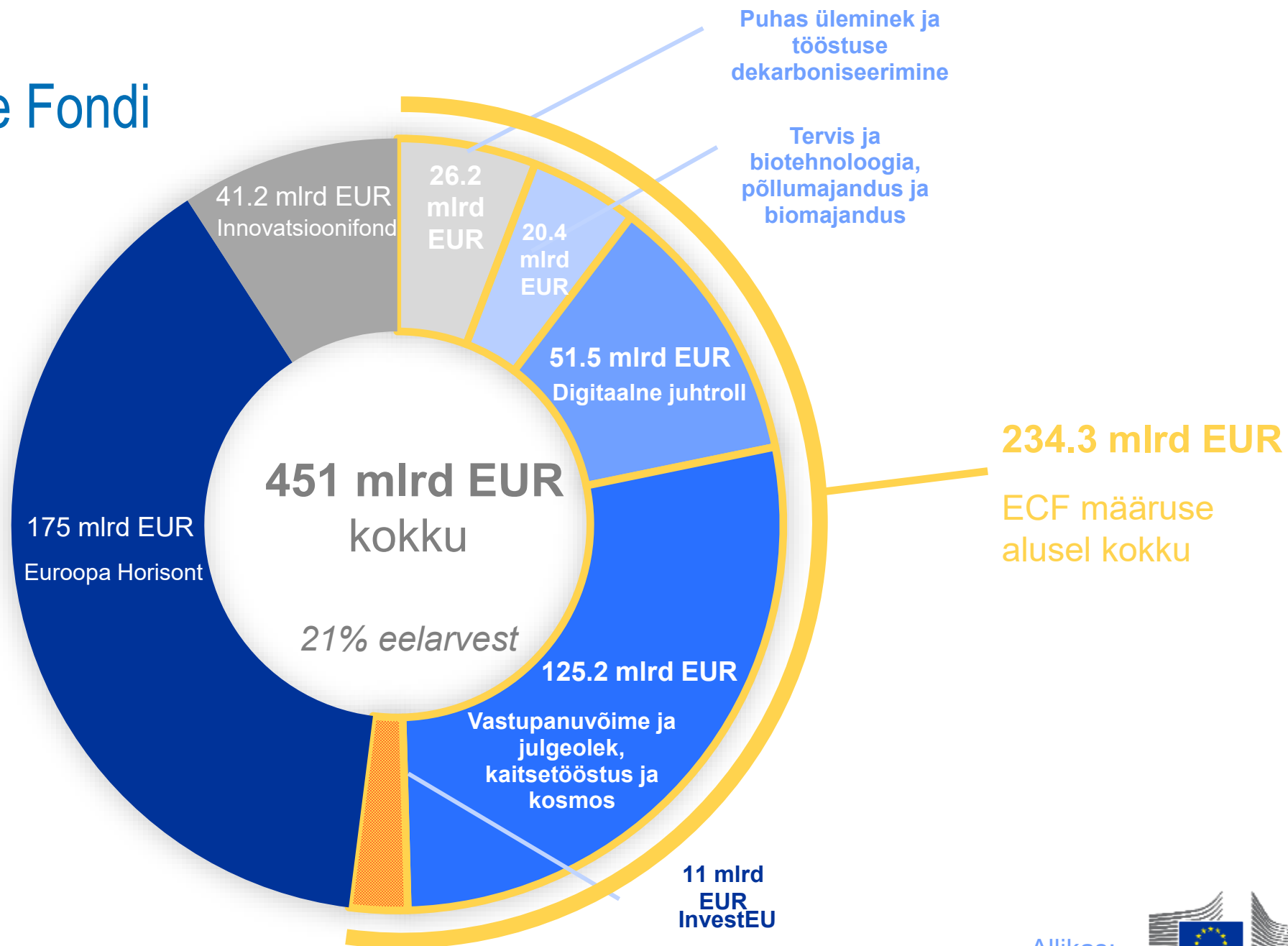
Konkurentsivõime Fondi mõjuhinnang

Mida sisaldab?

Tegevusi, mida seni viiakse läbi **14 EL keskse rahastusinstrumendi**:

- Euroopa Horisont
- Innovatsioonifond (IF)
- Digitaalse Euroopa Programm (DEP)
- CEF Digital
- InvestEU
- Ühtse Turu Programm (VKE osa)
- LIFE
- EU4Health
- Euroopa kaitsefond (EDF)
- Laskemoona tootmise toetamine (ASAP)
- Euroopa kaitse tööstuse tugevdamise ühiste hanketehingute seadus (EDIRPA)
- Euroopa kaitse tööstuse programm (EDIP)
- Euroopa kosmoseprogramm
- IRIS

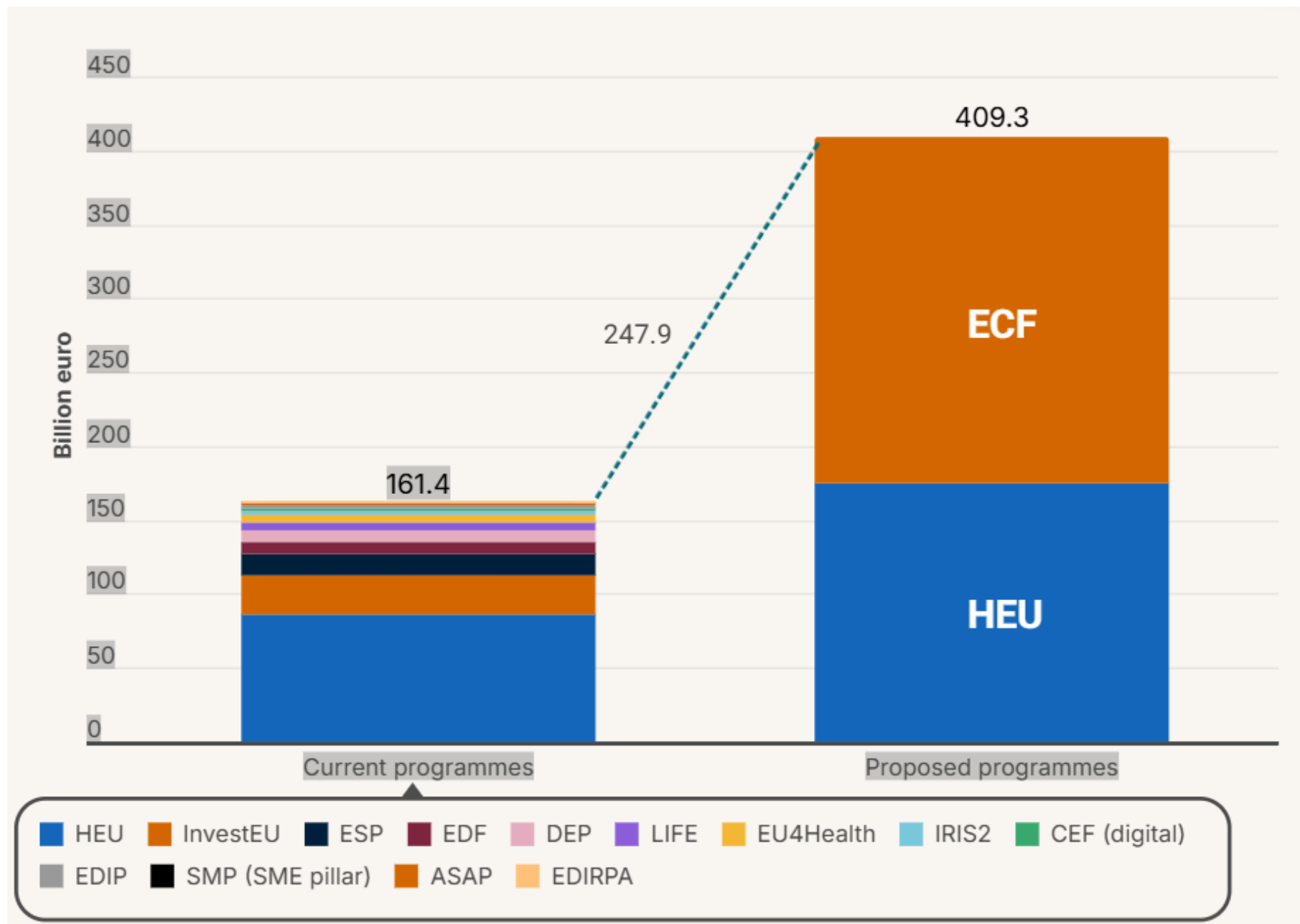
Konkurentsivõime Fondi eelarve

Allikas:

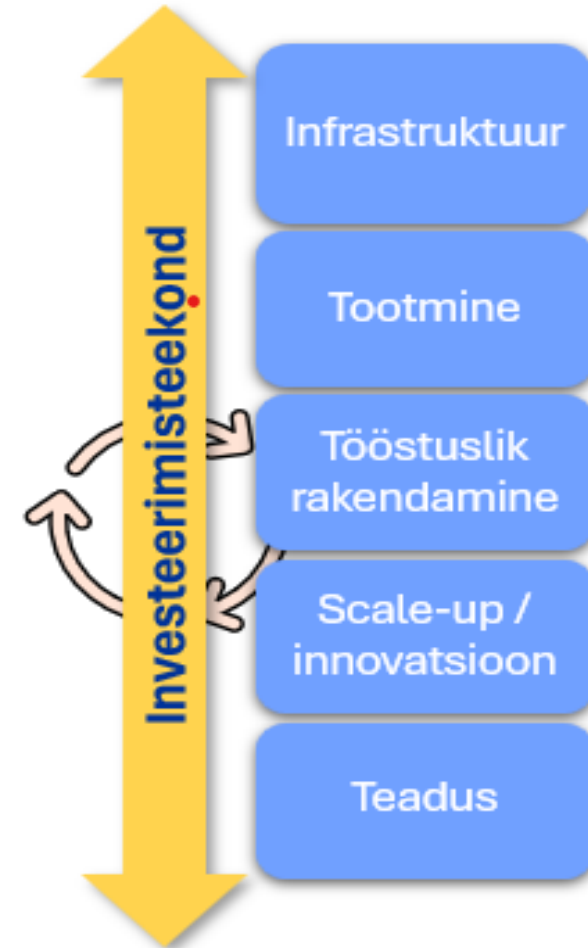
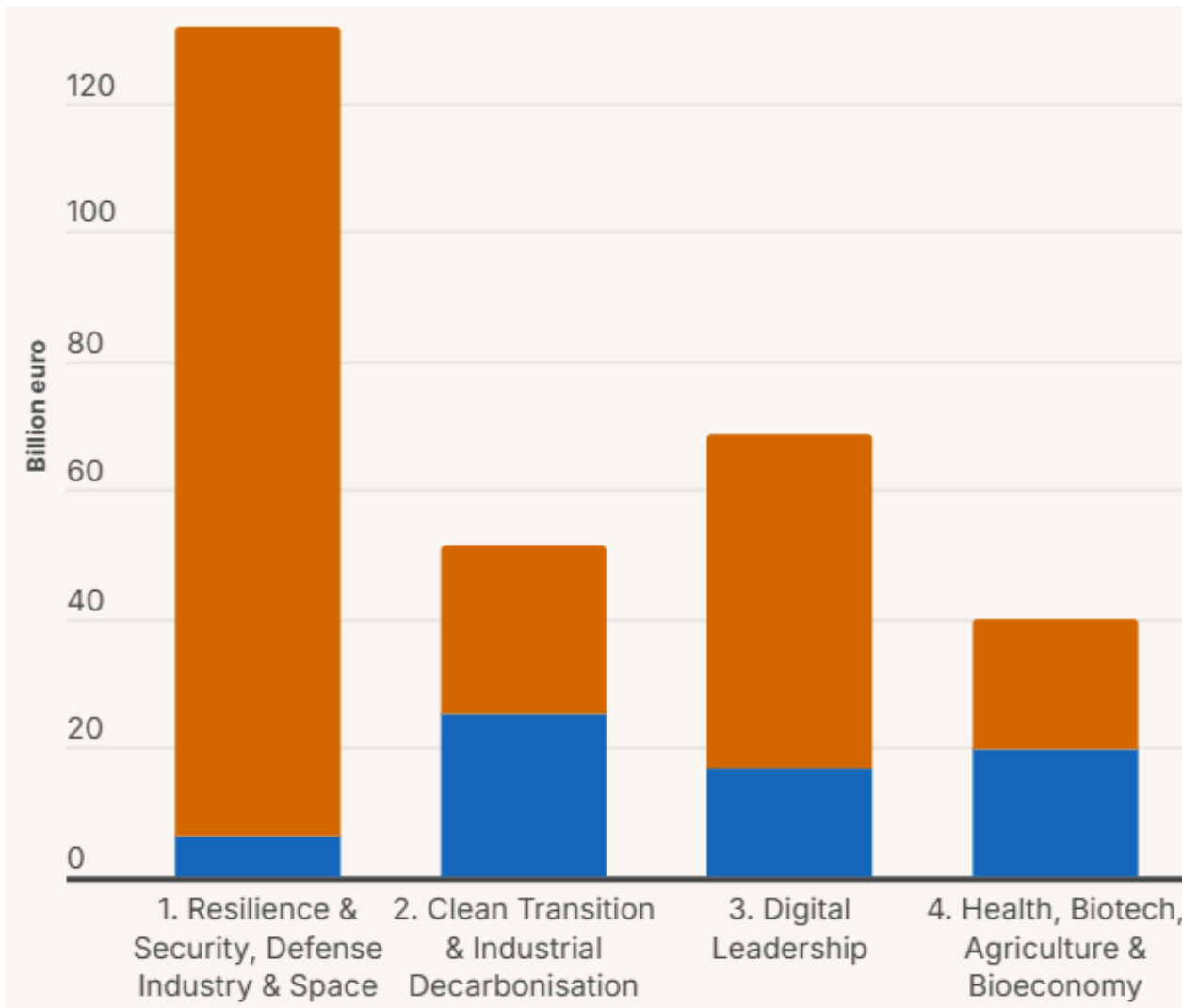
Mis muutub? (1) Maht ja mõju

Allikas: SIEPS

Mis muutub?

(2) Ühtsem investeerimisteedkond ja poliitikate sidusus

Allikad:
- SIEPS,
- komisjon

Mis muutub?

(3) Ühtne reeglistik ja paindlikkus

- **Täiendavad vahendid** – avatus täiendava rahastuse kaasamiseks (n liikmesriigid, kolmandad riigid, rahvusvahelised organisatsioonid ja finantsasutused)
- **Alternatiivne, kombineeritud ja kumulatiivne rahastamine** – projekt võib saada rahastust ka teisest EL programmist.
- **Koordineerimine** – nii Innovatsioonifondi ja Horisondiga kui ka riigiplaanide ja kolmanda sambaga (globaalne Euroopa)
- **Konkurentsivõime märgis** – kvaliteedi miinimumnõuetele vastavatele projektidele
- **Rahastamiskõlblikkus** – sätestatakse üldised kriteeriumid
- **EL eelistus** – strateegiliste, majanduslike ja julgeolekuhuvide kaitse
- **Juhtimisstruktuur** – strateegiliste sidusrühmade nõukogu, investeringute komitee ja nõukogu

Kuidas toimib?

- Määrus paneb **valdkondlikud erieesmärgid ja tegevused** ning **tööriistakasti** (sh InvestEU toimise põhimõtted, toetused IPCEI-dele ja tehnoloogiasektori eestvedajatele)
- Tugi ettevõtetele läbi **toetuste ja hangete** (mittetagastatavad) ning **finantsinstrumentide** (laenud, tagatised, omakapital, peamiselt läbi InvestEU)
- Aluseks iga-aastased **tööprogrammid ja investeerimiskavad**
- Nende heakskiitmisega läbi rakendus ja delegeeritud aktide tegelevad **komiteed ja ekspertgrupid**
- Komiteede töö aluseks **nõuandemenetlus** seni kasutatud kontrollimenetluse asemel
- **Väheneb sõltumatute ekspertide roll** projektide hindamisel
- LR-de roll suurem eelkõige strateegilisel tasandil

Hetkeseis

- Konkurentsivõime Fondi töögrupis on september-okt algus toimunud ettepaneku **detailsem tutvustamine ja arutelude esimene ring**
- **Eesmärk osaline kokkulepe EL ministrite nõukogus** (osaline üldine lähenemisviis)
- Konkreetseid **muudatusi hetkel vähe** – üks olulisem nõuandemenetluse asemel kontrollimenetluse sisseseadmine liikmesriikide osalemise suurendamiseks
- Olulisemaid teemasid:
 - Geograafiline tasakaal
 - VKE-de juurdepääs rahastusele
 - Lihtsus ja kasutajasõbralikkus
- Konkurentsivõime Fondi töögrupis on hetkel **teatud teemade arutelu välistatud** (sh valdkondade vaheline rahajaotus, EL eelistus)
- **Eesti seisukohad** – Vabariigi Valitsuses detsembris 2025

Globaalne Euroopa

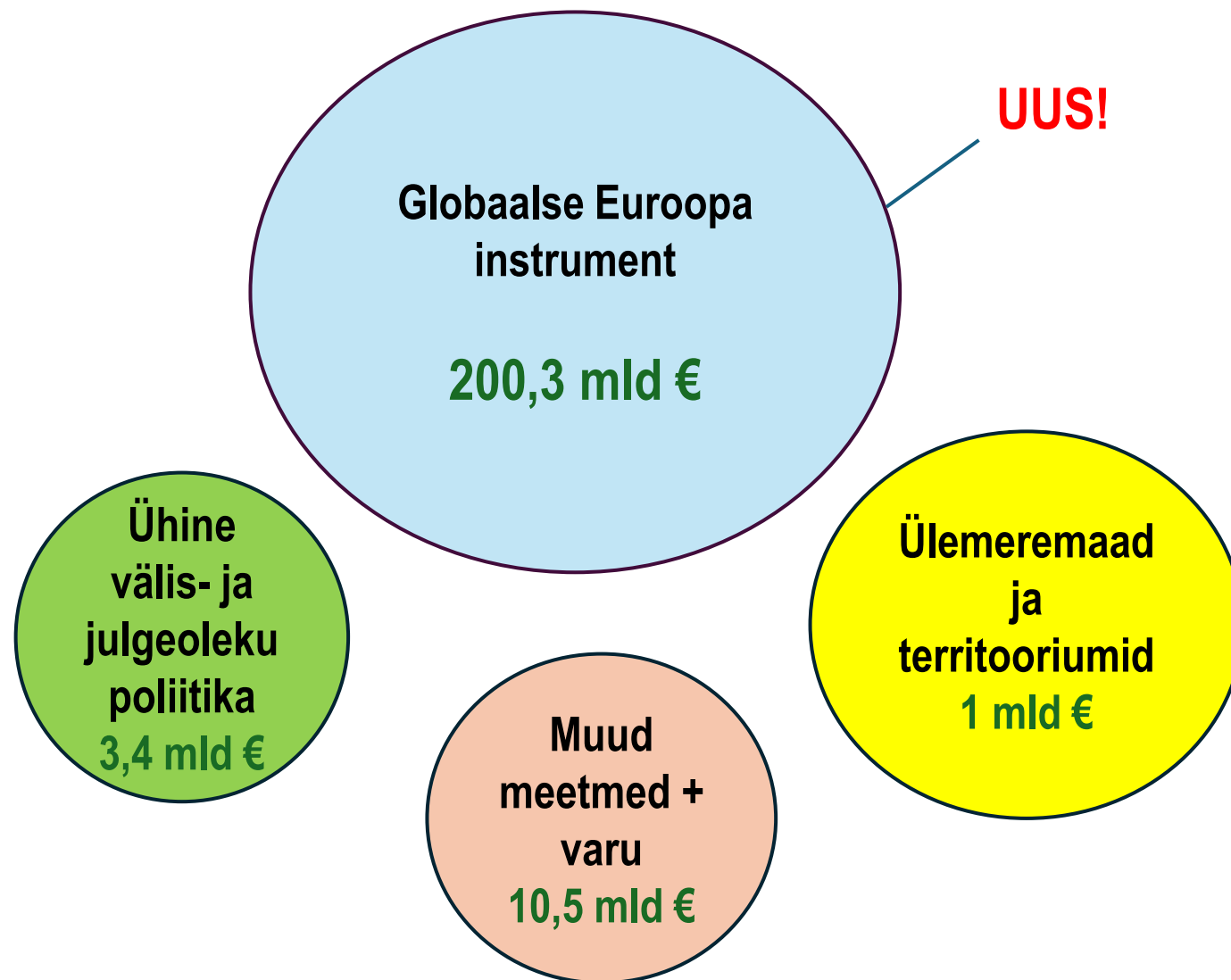
Siiri Königsberg

Välisministeerium

Euroopa osakonna peadirektor

Eelarve (2028–2034) kokku 215 mld € (eelarve tõus 1,7 x)

Uus Globaalse Euroopa instrument ühendab 2021-2027 eelarve:

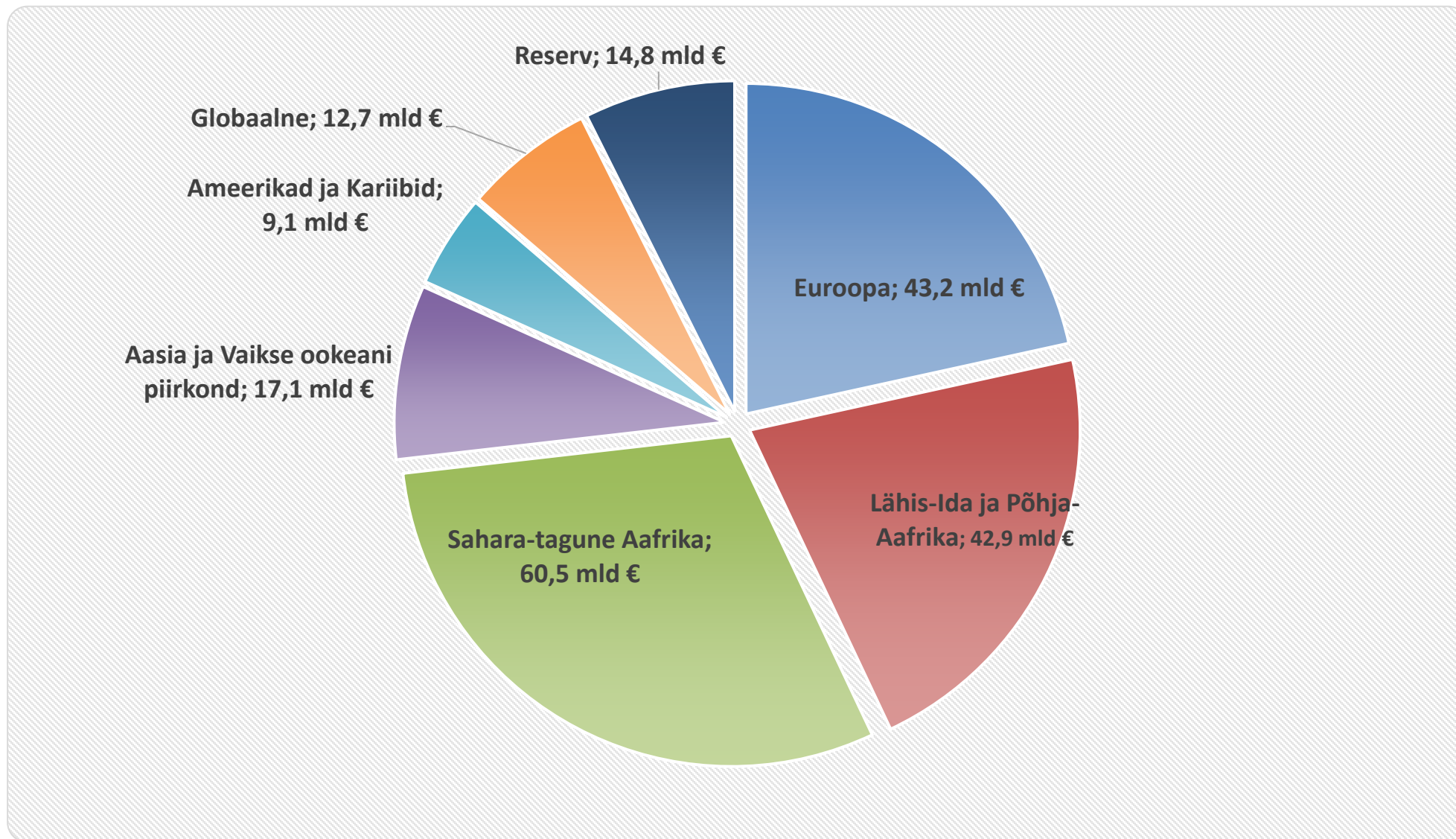

Uus instrument koosneb kuuest sambast

- **Euroopa** (laienemine, idanaabrus ja ülejäänud Euroopa)
- **Lähis-Ida, Põhja-Aafrika ja Pärsia lahe piirkond** (lõunanaabrus jm)
- **Sahara-tagune Aafrika**
- **Aasia ja Vaikse ookeani piirkond**
- **Põhja- ja Lõuna-Ameerika ning Kariibi mere piirkond**
- **Globaalne** (üleilmsed algatused)

Iga samm hõlmab nii **programmeeritavaid** kui **mitteprogrammeeritavaid** tegevusi.

Instrumendi eelarve 2028–2034 (200,3 mld €)

+ Ukraina reserv 100 mld €

Globaalse Euroopa instrumendi põhimõtted

Lihtsustamine

- Üks peamine ELi välistegevuse vahend
- Ukraina reserv MFF eelarve ülene, kuid rakendatud läbi GE instrumendi
- Humanitaarabi rahastamine instrumendi raames
- Horisontaalne tulemuslikkuse reguleerimine

Sidusus

- Laiem geograafiline fookus
- Suurem sidusus sise- ja välisprogrammide ja poliitikatega
- 'Team Europe' lähenemine

Paindlikkus ja ennustatavus

- Luuakse eriolukordade puhver
- Rahastamise paindlikkus sammaste vahel
- ametliku arenguabi (ODA), kliima- ja keskkonna eesmärgid

Mõju

- Vahendid terviklike partnerluste loomiseks
- Ühtlustatud ja tõhusam toetuste raamistik
- Parem Euroopa huvide edendamine

EL programmide rakendamise tulemusraamistik

Demis Voss

Rahandusministeerium

Riigieelarve osakond, välisvahendite talituse nõunik

Eesmärk

Ühtne, lihtsam, paindlikum tulemusraamistik, mis tagab EL eelarve rakendamise kooskõlas tõhususe, tulemuslikkuse ja kestlikkuse põhimõtetega:

- Horisontaalsete põhimõtete ühtlustamine – hinnata eelarve panust sotsiaalsete ja keskkonnaeesmärkide saavutamisse.
- Ühtse seire- ja hindamisraamistiku loomine – võimaldab andmete koondamine, tulemuste, mõjude hindamine kogu eelarve lõikes
- Aruandluse ja läbipaistvuse suurendamine – ühtne aruandlus, parem läbipaistvus, väiksem halduskoormus

!Tulemusraamistik rakendatakse kogu EL eelarve üleselt

Muutus

- **2021 – 2027:**
- 52 programmi → 16 programmi
- Tulemusraamistikku reguleerivad 30+ valdkondlikku määrust → 1 määrus
- 5000 tulemusnäitajat → 900
- Programmide tulemuslikkuse kajastamine 15+ veebiportaali (lisaks liikmesriigid)
- EL rahastusvõimalused 10+ portaali (lisaks liikmesriigid)
- **2028-2034:**
- Ambitsioonikas plaan hoida kokku üle 600 miljoni euro halduskulusid
- Üldine halduskoormuse vähendamine 25%, (VKE) halduskoormuse vähendamine 35%
- 18 poliitika, 105 alampoliitika ja 543 sekkumisvaldkonda
- Oluline seos kavandatava riigiplaaniga

Ootused

- Liikmesriikide, toetuse taotlejate ja toetuse saajate halduskoormuse vähendamine; lihtsustused fondide planeerimisel ja rakendamisel
- Õiguskindlus ja -selgus EL-i eelarve vahendite kasutamisel kogu planeerimis- ja rakendusperioodi jooksul
- EL eelarve kasutusega seotud näitajate süsteemi sihipärasus, tasakaal ja paindlik rakendamine.
- Horisontaalsete põhimõtete proportsionaalne ja poliitikavaldkondade eripärasid arvestav rakendamine

Lõuna

12.00-13.30 | korruse restoranis

Lauaarutelud

Luaaruteludel on 2 sessiooni

Sirutuspausil palume tungivalt vahetada laudu, mis rikastab arutelu

1. 🇪🇺 **MFF:** Mis on Eestile läbirääkimistel kõige olulisem?
2. ✂️ **MFF:** Milliseid kulusid võiks EL eelarves kärpida?
3. 📊 **Riigiplaan:** Tulemuspõhisuse võlud ja valud? Seire – mida külvad seda mõõdad?
4. 🔄 **Riigiplaan:** Kuidas raamistik toetab Eesti vajadusi ja paindlikkust?
5. 🤝 **Riigiplaan:** Kuidas tugevdada partnerlust ja suurendada haldusvõimekust?
6. 🌱 **Tulemusraamistik:** DNSH – kas sisuline keskkonnahoid või bürokraatlik linnuke?
⚖️ **Tulemusraamistik:** Võrdsus – kuidas tagada sisuline võrdsuslõime?
- 7,8. 🚜 **Põllumajandus ja kalandus:** Toidujulgeolek, keskkond ja konkurentsivõime –
🐟 peamised väljakutsed ja lahendused; kuidas siduda väljakutsed reformidega?
9. 🌐 **Interreg:** Millised on piiriülese koostöö vajadused ja võimalused?
10. 🛡️ **Siseturvalisus:** Eesti väljakutsed, reformid ja tulemuspõhisus uues raamistikus?
11. 🚀 **Konkurentsivõime fond:** Kuidas olla edukas suurte riikide kõrval?

Kokkuvõte

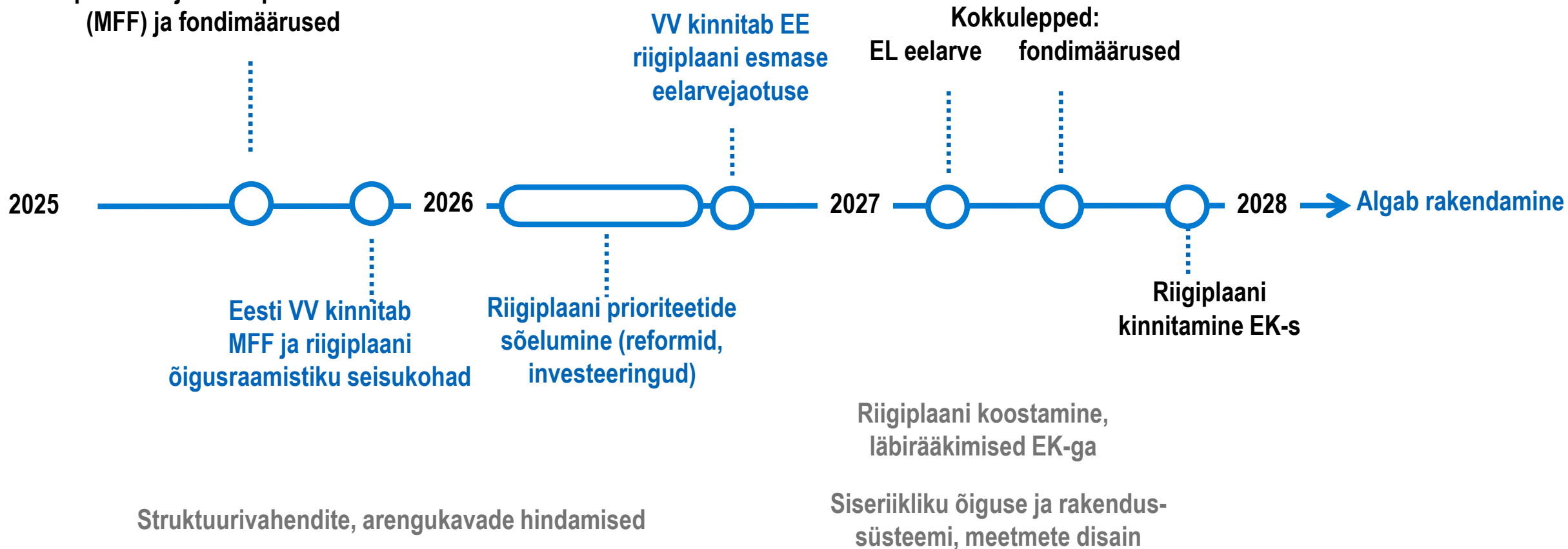
Mida ja kuidas edasi?

- Jagame seisukohtade kavandeid **novembri keskpaigas**
- Seisukohad esitatakse VV-le ja parlamendile kinnitamiseks **detsembris 2025**
- 1. samba ehk Riigiplaani koostamist ettevalmistavad strateegilised arutelud asekantslerite ja katusorganisatsioonide vahel (tulevikutrendid ja struktuursete reformide/muutuste määratlemine) **november - detsember 2025**
- Täpsemate reformiettepanekute formuleerimine valdkondades ministriumide eestvedamisel **detsember 2025 kuni märts 2026**
- Kogunenud ettepanekute süntees ja arutelud **märts - juuni 2026**
 - aruteluseminarid aprillis tagasisidestamiseks- (erinevad tasandid)
 - arutelu riigikogu/erakondade tasandil
 - avalikkuse kaasamiseminarid
- VV-le esmase eelarvejaotuse ettepaneku koostamine **juuli – august 2026**

2028-2034 rahastamisperioodi ettevalmistuse üldine ajaplaan

Läbirääkimised liikmesriikide vahel

Euroopa Komisjoni ettepanek: eelarve (MFF) ja fondimäärused

Kust saab infot?

www.fin.ee

The image shows a navigation menu on a blue background. The menu items are: 'Riigihaldus ja avalik teenistus, kinnisvara' (with a dropdown arrow), 'Riigi rahandus ja maksud' (circled in red with an upward arrow), 'Finantspoliitika, välissuhted' (with a dropdown arrow), 'Riigihanked, riigiabi, osalused' (with a dropdown arrow), 'Riigi-võlakirjad' (with a dropdown arrow), and 'Kestlikkusaruandlus' (with a dropdown arrow). Below the menu, there are three columns of links. The first column is 'RIIGIEELARVE JA EELARVESTRATEEGIA' with links: '2026 Riigieelarve', '2025 Riigieelarve', 'Riigieelarved', 'Riigi eelarvestrateegia', 'Riigieelarve seaduse muutmine', 'Tegevuspõhine riigieelarve', 'Tegevuspõhise eelarvestamise käsiraamat', and 'Riigieelarve revisjon'. The second column is 'FISKAALPOLIITIKA JA MAJANDUS' with links: 'Rahandusministeeriumi majandusprognoos', 'Eesti majanduse põhinäitajad', 'Riigirahanduse põhinäitajad', 'Majanduse ilmakaart', 'Valitsuste kulutused ELis' (with an external link icon), 'Erakondade valimisprogrammide analüüsid', and 'Fiskaalriskid Eestis'. The third column is 'EL EELARVE JA MAJANDUSPOLIITIKAS OSALEMINE' with links: 'EL ja majandus', 'Euroopa Liidu pikaajaline eelarve' (circled in red), and 'EL eelarve I sammu - Riigiplaan'. Below this is 'VÄLISTOETUSED' with links: 'Toetusfondid ja programmid', 'EL toetuste tulevik', and 'Hindamised'. At the bottom of the second column is the text 'RIIGIKASSA'. A red arrow points from the circled 'Riigi rahandus ja maksud' menu item to the circled 'Euroopa Liidu pikaajaline eelarve' link.

Riigihaldus ja avalik teenistus, kinnisvara ▾

Riigi rahandus ja maksud ▲

Finantspoliitika, välissuhted ▾

Riigihanked, riigiabi, osalused ▾

Riigi-võlakirjad ▾

Kestlikkusaruandlus ▾

RIIGIEELARVE JA EELARVESTRATEEGIA

- 2026 Riigieelarve
- 2025 Riigieelarve
- Riigieelarved
- Riigi eelarvestrateegia
- Riigieelarve seaduse muutmine
- Tegevuspõhine riigieelarve
- Tegevuspõhise eelarvestamise käsiraamat
- Riigieelarve revisjon

FISKAALPOLIITIKA JA MAJANDUS

- Rahandusministeeriumi majandusprognoos
- Eesti majanduse põhinäitajad
- Riigirahanduse põhinäitajad
- Majanduse ilmakaart
- Valitsuste kulutused ELis ↗
- Erakondade valimisprogrammide analüüsid
- Fiskaalriskid Eestis

EL EELARVE JA MAJANDUSPOLIITIKAS OSALEMINE

- EL ja majandus
- Euroopa Liidu pikaajaline eelarve**
- EL eelarve I sammu - Riigiplaan

VÄLISTOETUSED

- Toetusfondid ja programmid
- EL toetuste tulevik
- Hindamised

RIIGIKASSA

TÄISKÄIGUL EDASI! 😊

